

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,
faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-

Nr. (1.20-05E)

ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, atsižvelgdama į 2022 m. balandžio 12 d. įvykusį tarpinstitucinį pasitarimą ir papildomai gautas pastabas ir pasiūlymus, teikia patikslintus Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 16, 17, 20, 21¹, 22, 22², 23, 31, 39, 41, 48², 48³, 48⁴, 49, 58, 59, 67, 71¹, 72 ir 74 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20¹ straipsniu įstatymo (toliau – EEĮ projektas), Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 49 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹ ir 20³ straipsniais įstatymo (toliau – AIEĮ projektas), Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 3 straipsnio, 1 ir 2 priedų pakeitimo įstatymo (toliau – PŪVPAVĮ projektas), Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 50, 69, 84, 86 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo (toliau – SŽNSĮ projektas), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 20 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – TPI projektas) projektus (toliau kartu – Įstatymų projektai).

Taip pat norėtume akcentuoti kai kuriuos aspektus dėl suinteresuotų institucijų pasiūlymų (atitinkamai papildytas aiškinamasis raštas):

1. Dėl AIEĮ projekte siūlomų numatyti elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įmokos (toliau – gamybos įmoka) mokesčio ir administravimo sąlygų. Energetikos ministerijos nuomone, šios įmokos nustatymas svarbus siekiant užtikrinti apčiuopiamą naudą vietos bendruomenėms ar jų organizacijoms, kas padidintų teigiamą vietos bendruomenių ar jų organizacijų požiūrį į atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) plėtrą. Gamybos įmokos siejimas su faktiškai pagamintu ir į elektros tinklus patiektu elektros energijos kiekiu leidžia užtikrinti ne tik bendruomenių, tačiau ir gamintojų interesus, tuomet, kai dėl tam tikrų techninių priežasčių elektrinė negamina elektros energijos ar dėl klimatinių sąlygų pagamina mažai elektros energijos. Energetikos ministerijos nuomone, siūlomas įmokos dydis yra optimalus siekiant užtikrinti bendruomenių poreikius ir formuoti teigiamą jų požiūrį į AEI plėtrą, o šios įmokos taikymas jau veikiančioms gamintojams leis užtikrinti palankų bendruomenių požiūrį ne tik į jau veikiančią AEI elektrinių veiklą, bet ir į planuojamą AEI plėtrą. Gamybos įmoka – nauja reguliuojama veikla, todėl atsakomybė, kilusi dėl šios pareigos nevykdymo, reglamentuota Lietuvos Respublikose elektros energetikos ir Lietuvos Respublikos energetikos įstatymuose, numatant leidimo sustabdymo ar jo panaikinimo galimybę. Nustatytas gamybos įmokos administravimo mechanizmas yra būtinas siekiant užtikrinti tinkamą lėšų paskirstymą, o administratorius įpareigojamas užtikrinti, kad jo administravimas būtų vykdomas mažiausiomis

sąnaudomis. Tai pagrindinis principas, kuris įtvirtintas AIEĮ projekte, atsižvelgiant į kituose energetikos sektoriaus veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose įtvirtintas administratoriaus paskyrimo ir administratoriams taikomas sąlygas. Taip pat Energetikos ministerija supranta problemą dėl šiuo metu taikomo nekilnojamojo turto ir infrastruktūros mokesčių, todėl, atsižvelgdama į rinkos dalyvių pateiktus pasiūlymus dėl nestabilaus nekilnojamojo turto mokesčio bei siekio turėti aiškias plėtros ir veiklos sąlygas, teiks pasiūlymus Finansų ministerijai dėl mokesčių, taikomų AEI elektrinėms, tikslinimo. Taip pat šią schemą numatoma notifikuoti Europos Komisijai.

2. Dėl AIEĮ projekte siūlomų numatyti atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų (toliau – AIEB) steigimo ir veiklos sąlygų. AIEĮ projekte nustatyta, kad tai pelno nesiekiantis juridinis asmuo turėtų būti suprantamas taip, kaip jis yra apibrėžtas Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, todėl atskirai terminas apibrėžtas nebuvo. Taip pat reglamentuojančiuose teisės aktuose papildomai apibrėžta pelno nesiekiančio juridinio asmens sąvoka. Energetikos ministerija laikosi nuomonės, kad informavimo apie AIEB veikos galimybes atsakomybę tikslinga nustatyti VŠĮ Lietuvos energetikos agentūrai atsižvelgiant į jau šiuo metu Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme agentūrai apibrėžtas funkcijas, susijusias su informavimu, informacijos teikimu ir kt.

3. Dėl EEĮ projekte siūlomų numatyti trumpesnių leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus statant saulės šviesos energijos elektrines galiojimo terminų. Įvertinant tai, saulės elektrinių statybos terminai yra trumpesni, palyginti su kitomis AEI technologijomis, į tai, kad PŪVPAVĮ projekte siūloma nustatyti, kad saulės šviesos energijos elektrinių poveikis aplinkai nevertinamas, į tai, kad šiuo metu galiojančiame TPĮ yra nustatyta, kad saulės šviesos energijos elektrinės neturi būti numatomos teritorijų planavimo dokumentuose, ir į tai, kad pertekliniam laikotarpiui gali būti rezervuojami tinklų pralaidumai, manytina, kad trumpesnio leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus galiojimo termino nustatymas yra pagrįstas.

4. Dėl leidimų gaminti elektros energiją išdavimo sąlygų. EEĮ projekte nustatomos bendrosios leidimų gaminti elektros energiją sąlygos, kurios detalizuojamos priklausomai nuo naudojamos atsinaujinančius išteklių rūšies Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse.

5. Naujai nustatomų leidimų plėtoti energijos kaupimo pajėgumus ir generuoti elektros energiją iš energijos kaupimo įrenginių reikalingumas plačiau argumentuotas aiškinamajame rašte.

6. Dėl pasiūlymo atlikti visą poveikio aplinkai vertinimą tik tuo atveju, kai reikšmingas poveikis aplinkai identifikuojamas atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo metu. Neatsižvelgta į pasiūlymą, kadangi pagal šiuo metu galiojantį reguliavimą nustatyta, kada atliekama atranka ir tik ją atlikus paaiškėja, ar reikalingas visas poveikio aplinkai vertinimas, nes tai —ilgina vėjo elektrinių plėtros projektus. PŪVPAVĮ projekto parengimo tikslas yra aiškiai nustatyti kriterijus, kada reikalinga atranka, o kada visa poveikio aplinkai vertinimo procedūra. Taip pat neatsižvelgta į pasiūlymą nustatyti, kad vėjo elektrinės būtų statomos miškų ūkio paskirties žemėje, nes miškų ūkio paskirties žemėje leidžiama tik tam tikra su miško naudojimu susijusi veikla.

7. Dėl pasiūlymo nustatyti, kad tinklų operatoriai teiktų informaciją apie vykdomų elektrinių statybos projektų eigą ir ketinimų protokolų sąlygų vykdymą vienai institucijai, kuri ją perduotų kitoms institucijoms. Į pasiūlymą neatsižvelgta, nes priėmus siūlomus pakeitimus tinklų operatoriai informaciją teiks vienu raštu kelioms institucijoms vienu metu ir toks informacijos pateikimas nesukels administracinės naštos tinklų operatoriams padidėjimo. Dėl pasiūlymo nustatyti reikalavimą statyti vėjo elektrines tam tikru atstumu nuo visų pastatų. Pažymėtina, kad AIEĮ projekte siūlomais įtvirtinti atstumais siekiama išspręsti praktikoje

susidarančią situaciją, kai, siekiant nustatyti sanitarinės apsaugos zonas, būtina gauti visų žemės sklypų, patenkančių į ją, savininkų sutikimus. Manytina, kad saugių atstumų nustatymas nuo visų pastatų, nesusijusių su vėjo elektrinių reikmėmis, reikalauja platesnės diskusijos ir įvertinimo.

8. Dėl leidimų veiklai elektros energetikos sektoriuje išdavimo taisyklių tvirtinimo Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos teisės aktu. Energetikos ministerijos nuomone, tikslinga nustatyti, kad Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės tvirtintų Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, kuri šiuo metu šiuos leidimus išduoda. Tarybai vykdant leidimų išdavimo funkciją, kyla poreikis tikslinti Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės, todėl siekiant greičiau reaguoti į besikeičiančius poreikius dėl teisės akto tobulinimo, tikslinga, kad nurodytas taisyklės tvirtintų ir jomis vadovaudamasi leidimus išduotų ta pati institucija. Atskiri Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos padaliniai užtikrintų leidimų išdavimo ir leidimų išdavimo kontrolės funkcijas.

9. Dėl vėjo elektrinių poveikio kraštovaizdžiui. Energetikos ministerijos nuomone, vėjo elektrinių poveikis kraštovaizdžiui neturėtų būti vertinamas. Pasiūlymas grindžiamas Europos Komisijos komunikatu Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „RepowerEU“: bendri Europos veiksmai įperkamesnei energijai bei saugesnei ir tvaresnei energetikai užtikrinti, kuriame Komisija ragina valstybes nares užtikrinti, kad energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių įrenginių planavimas, statyba ir eksploatavimas, jų prijungimas prie tinklo ir pats susijęs tinklas būtų laikomi viršesniu viešuoju interesu ir atitinkantys visuomenės saugos interesus ir jiems būtų taikoma palankiausia įmanoma procedūra iš visų esamų planavimo ir leidimų išdavimo procedūrų.

10. Dėl nuostatų, reglamentuojančių gaminančių vartotojų kaupimo laikotarpį retrospektyvaus taikymo t. y. nuo 2022 m. balandžio 1 d. Siūlymas teikiamas atsižvelgiant į tai, kad siūlomas kaupimo laikotarpio reglamentavimas t. y. kaupimo laikotarpio ilginimas iki 2 metų nukreiptas į gaminančių vartotojų veiklos sąlygų gerinimą ir nesukuria negatyvių pasekmių iki įstatymo įsigaliojimo susiklosčiusiems santykiams. Siūlomas reglamentavimas yra galimas, nes išlyga dėl retrospektyvaus nuostatų taikymo aiškiai ir nedviprasmiškai nustatyta įstatymo projekto įgyvendinimo nuostatose.

Atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pastabą dėl Įstatymų projektų atitikties Direktyvos (ES) 2018/2001, Direktyvos (ES) 2019/944 ir Direktyvos 2011/92/ES nuostatoms lentelių pateikimo, informuojame, kad šie dokumentai bus parengti ir pateikti vertinimui. Taip pat nuostatos, kurioms reikia Europos Komisijos pritarimo, įsigalios tada, kai bus gautas Europos Komisijos pritarimas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalies nuostatas.

Dėl Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabų dėl administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitų, informuojame, jog administracinė našta ūkio subjektams bus įvertinta, o patikslintos ataskaitos pateiktos derinimui darbo tvarka.

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Tvarios energetikos politikos grupės (grupės vadovė Jūratė Pravalackaitė, tel. 8 656 76 511, el. p. jurate.pravalackaite@enmin.lt) ir Energetikos konkurencingumo grupės (grupės vadovas Karolis Švaikauskas, tel. 8 670 39352, el. p. karolis.svaikauskas@enmin.lt) specialistai:

1. Lina Sveklaitė, vyresn. patarėja, tel. 8 602 46 479, el. p. lina.sveklaite@enmin.lt (AIE bendrijų, atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos reglamentavimo klausimai);

2. Elena Mačiulaitytė, vyresn. patarėja, tel. 8 602 46 369, el. p. elena.maciulaityte@enmin.lt (piliečių energetikos bendrijų ir kaupimo įrenginių veiklos

reglamentavimo klausimai);

3. Jevgenija Jankevič, patarėja, tel. 8 602 47 359, el. p. jevgenija.jankevic@enmin.lt (atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių teritorijų planavimo, poveikio aplinkai vertinimo, vėjo elektrinių sanitarinių zonų reglamentavimo klausimai);

4. Aurimas Salapėta, patarėjas, tel. 8 602 46 552, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt (biodujų gamybos ir prijungimo prie dujų sistemų klausimai);

5. Sergej Garbar, vyr. specialistas, tel. 8 602 46 324, el. p. sergej.garbar@enmin.lt (gaminančių vartotojų ir hibridinių elektrinių veiklos reglamentavimo klausimai).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 16, 17, 20, 21¹, 22, 22², 23, 31, 39, 41, 48², 48³, 48⁴, 49, 58, 59, 67, 71¹, 72 ir 74 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 49 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹ ir 20³ straipsniais įstatymo, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 3 straipsnio, 1 ir 2 priedų pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 50, 69, 84, 86 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

2. Įstatymų projektų numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 9 lapai.

3. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 17 lapų.

4. EEĮ projektas, 15 lapų.

5. EEĮ projekto lyginamasis variantas, 15 lapų.

6. AIEĮ projektas, 14 lapų.

7. AIEĮ projekto lyginamasis variantas, 17 lapų.

8. PŪVPAVĮ projektas, 1 lapas.

9. PŪVPAVĮ projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.

10. SŽNSĮ projektas, 1 lapas.

11. SŽNSĮ projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

12. TPĮ projektas, 1 lapas.

13. TPĮ projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

Energetikos ministras

Dainius Kreivys

Elena Mačiulaitytė, tel. 8 602 46 369, el. p. elena.maciulaityte@enmin.lt

Jevgenija Jankevič, tel. 8 602 47 359, el. p. jevgenija.jankevic@enmin.lt

Aurimas Salapėta, tel. 8 602 46 552, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt

Sergej Garbar, tel. 8 602 46 324, el. p. sergej.garbar@enmin.lt